

ST. OLAV

Nr. 22

Oslo, den 30. mai 1935.

47. årg.

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tilleg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senes 14 dager før hvert kvartalskiifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.
„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren privat 10695 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 1, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—4. Utbetalinger kun mandag kl. 3—4.

INNHold: Sannhetens ånd — Kirkefest i Haugesund — Den pavelige årbok — Pasjonsspillet på Ullevål Stadion — En konversjon med politiske følger — Norges gamle storhetstid — Katolsk ungdomssang, — I kikkerten — Herhjemme — Derute.

Sannhetens ånd.

Pinsen nærmer sig — og mer og mer dreier evangeliene sig om den Helligånd som Kristus lovet disiplene at han «vil sende Eder fra Faderen» som rådgiver og veileder — som han altså vil sende sin hellige Kirke som dens åndelige livsprincip. Denne Ånd, dette åndelige livsprincip, betegner han på mange forskjellige måter — men der er særlig en benevnelse som stråler klart og sterkt inn i vår bevissthet, og det er når han lover disiplene og dermed den Kirke som de skal bære frem, at «sannhetens ånd skal få bo i dem.»

Men denne sannhetens ånd, som han har gitt vår hellige Kirke, er dermed også blitt en del av vår arvelodd. Eller rettere: den kan bli det om vi streber efter å være sanne i alle våre ord og alle våre handlinger — det vil si: så vidt mulig være i overensstemmelse med de evige livslover som er uavhengig av våre subjektive lyster eller våre subjektive ønsker.

Uten sannheten som ledestjerne er også til syvende og sist ethvert samfundsliv — fra den nærmeste familie til de største organisasjoner — en umulighet. Ti ene sannheten har makt til å forene menneskene ved sin overpersonlige kraft. Hvor megen ulykke er således ikke utsprunget av den første løgn to ektefeller imellem? Hvilken nesten uoverstigelig skranke har den ikke reist! Hvor megen uro og bekymring skaper man sig ikke i sitt arbeid, i sin forretning, på sitt kontor eller verksted fordi man i en svak stund «redder sig» fra en øieblikkelig ubehagelighet ved å være mindre nøieregnende med sannheten uten å forstå at man derved skaper en permanent atmosfære av usikkerhet som ikke kan

annet enn virke urovekkende og lammende i tiden fremover. Ti sannheten er ubønhørlig: den er den nøiaktige overensstemmelse mellom våre ord og handlinger og livets kjennsgjerninger. Den omgir oss med en substans — åndeaktig og gjennemtrenende som atmosfærens luftlag, fast og urokkelig som den klippe vi alle må bygge vårt liv på. Hvis noen vil søke å snu og dreie den efter sine egne ønsker og vilje settes en storm i bevegelse, et jordskjelv i funksjon som før eller senere vil tilintetgjøre ham med det guddommeliges overmektige styrke.

Men Gud være lovet — der eksisterer og har alltid eksistert de mennesker som har forstått sannhetens krevende åndsherredømme og glad og modig har gitt sitt liv inn under dette herredømme, slik at intet har kunnet rokke dem fra deres troskap. De har gitt sitt liv under denne, og de har gitt sitt liv for den, idet de har fulgt den Herre og Mester som med sitt blod besvarte Pilatus spørsmål: «Hvad er sannhet?» Til alle tider vil disse mennesker leve og virke på jorden og det vil bli dem og deres arvtagere som vil føre sannhetens ånd til dens endelige seir over alle løgnens ånder og deres hjelpere. Mens tiden gir dem opreisning som forblir urokkelige midt i en oprørt forvirrende epoke selv om det koster livet. Vi oplever det igjen i disse dager, hvor to menn skjenkes Kirkens høieste ære: To menn som for 400 år siden ikke fant det forenlig med sin samvittighet å tilfredsstille en konges lidenskap med en løgn.

Ufravikelig og ubestikkelig går sannheten gjennom den enkeltes liv og gjennom menneskehetens hi-

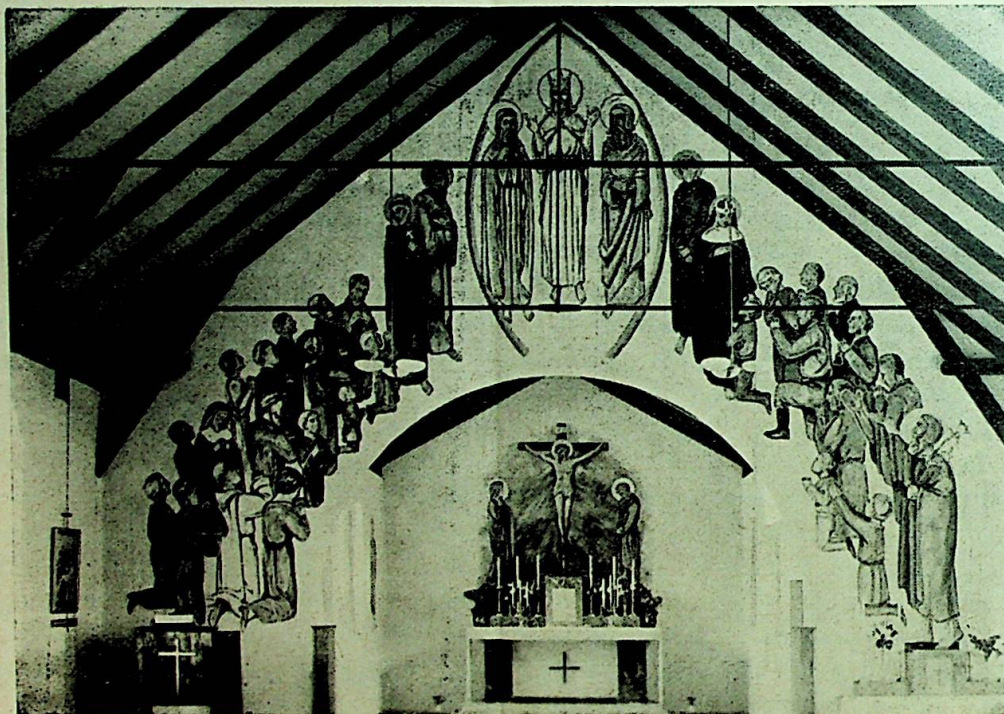
storie, idet den ofte gir tapre ånder den oppgave å skulde demme op for en tidsperiodes forløiet og falske livsinnstilling, idet hele folkets senere skjebne kan bli avhengig av at disse mennesker står fast. Men denne mentalitet kan kun opstå og virke der hvor den enkelte søker å fremelske det livsinnhold som det kristelige samfundsliv hviler på og suger næring av. Det livsinnhold som er en stadig søken etter å komme inn til kjernen av alt som møter oss — ned i dybden av alt vi oplever. Det livsinn-

hold som erhverves ut fra en selverkjennelse og bevissthet som ikke gir illusjonene noe spillerum — først og fremst ikke illusjonen om oss selv.

Og da blir vi også mottagelig for den Sannhetens ånd som lever og virker i vår hellige Kirke. Vi hører dens røst og lytter til dens tale. At dette må skje må bli vår bønn nu før pinsetiden kommer — må bli vårt arbeid.

Kirkefest i Haugesund.

Kirkens kor med Gøsta av Geijerstams dekorasjoner.

Søndag den 12. mai hadde vi den ære å ha hs. høierverdighet biskoppen på besøk. Foranledningen var konsekrasjonen av det nye alter som er blitt innstallert samtidig med fullendelsen av interiørets utsmykning.

Biskoppen ledsagedes fra Bergen av pastor Hol o. f. m., så vi hadde gleden av å få høimessen feiret som levitmesse.

Den eiendommelige og særdeles høitidelige konsekrasjonsceremoni begynte kl. 10 og varte i over to timer hvorefter messen tok sin begynnelse. Messen som blev sunget tostemmig av kirkecoret var Missa Tertia av Haller. Tross det pene vær og at det var protestantisk konfirmasjonssøndag hadde folk funnet veien til St. Josefskirken denne dag, og man bemer-

ket mange av biskoppens tidligere tilhørere fra hans sognepresttid i byen.

Om eftermiddagen ved sakramentsandakten talte pastor Hol vakkert om «Maria, Guds mor», også nu var der mange i kirken. Efter andakten var der Ferming. Så samledes menigheten og våre nærmeste venner til gilde i St. Olavslokalet, hvor lokalavdelingen av St. Olavsforbundet hadde innbudt til fest.

Sognepresten, pastor H.v.d. Vlugt holdt først en velkomsttale til biskoppen, hvorefter formannen med nogen innledende ord til de av gjestene som for første gang skulde feste sammen med katoliker, ønsket alle velkommen til festen hvis årsak han fremholdt i en munter prolog.

De tre hedersgjester, biskoppen, pastor Hol og vår egen sogneprest blev hyldet varmt i prologen for de fortjenester, de hver på sin måte hadde innlagt sig av menigheten.

Hoialtret.

Derpå sang man med glød og begeistring «Norvegia Catholica», hvorefter man benkedes om det festlige aftensbord.

Hs. høiærværdighet uttalte i hjertelige og spøkefulle ord sin glede over å være blandt oss, og han glededes især ved å ha kunnet konskrere det vakre marmoralter som menigheten selv hadde skaffet tilveie ved midler som var innkommet ved årets menighetsbasar.

Hr. pater Hol som ved prologen var provocert til å uttale sig som representant for bergensprestene, holdt en hyggelig og humørfyllt tale flere ganger avbrudt av tilhørerne. Vår sogneprest holdt så et kåseri om hvilken storslagen stad byen Haugesund er og alle de fremskritt

som her er gjort siden biskoppens siste besøk (i januar d. å. både materielt, kommunalt og katolsk.

Programmet fortsatte så efter at man var gått fra bordet med herlige lysbilleder, fremvist av sognepresten fra hans hjemland, det ypperlige Holland med alle sine tulipaner og hyasinter og smilende landskaper og folk. Vi gjorde hvad alle burde gjøre: vi holdt op mens leken var på sitt høieste og skiltes i en stemning som lover godt for det fremtidige arbeide.

Å si noget om kirkens utsmykning sett med kunstkritikkens øinee kan jeg ikke påta mig, jeg får henviser til hvad «Tidens Tegn» skrev derom for en tid siden. Men jeg håper at de medfølgende billeder vil gi et godt begrep om Gøsta af Geijerstams arbeide. Selvfølgelig må man her gi avkall på den fest for øiet det er å se de skønne farver så fint anvendt. Korbuens store felt, med Kristus Kongen omgitt av Moses og Eliás og tilbedt av kjendte helgener og nutidmennesker i grupper på begge sider, er av en eiendommelig betagende virkning. Man sitter uvilkarlig og sammenligner oldtid med nutid og finner at det kunstneren her viser oss det er: Jesus Kristus, i går og i dag den samme, og for Ham skal alle kne bøie sig.

Altertavlen som man hertillands vanligvis kaller det, det skønne verk over hovedalteret hvor figurene er i legemsstørrelse likesom også på det store felt, er av en inderlig religiøs virkning: det griper en direkte fordi det er hverken søtladent eller grufullt, det er et Golgatabillede men virker ved sin naturlige enkelhet.

Teknikken uten å være fresko er maling direkte på mur, og kunstneren har forstått i rikt mål å anvende maling på den noget grove mur således at helhetsvirkningen er til fryd for det øie som skjønner sig litt på akvarell, for således former det hele sig for den som elsker billeder i rene linjer med fin koloritt.

Gøsta af Geijerstam har smykket Gudshuset på en enkel og gripende vis, han har gjort det til Guds ære og vi er blitt gledet i våre hjerter ved det.

Det skønne alter av flerfarvet marmor bidrar i høi grad til et vakkret interiør i koret. De enkle linjer i dette alterbord av moderne form gleder øiet og marmorstenens er vakkert samstemt med lysvirkningen fra kirkens gulfarvede ruter.

Haugesund, 20. mai 1935.

Oscar J. Hanssen.

Det inserat som stod i «Tidens Tegn» og som det henvises til i denne artikkel lyder som følger:

Som nevnt tidligere i «Tidens Tegn», har den katolske menighet i Haugesund fått ny kirke efter tegning av murmester Leif B. Johannesen, i samarbeid med den katolske pastor her, Hugo van der Vlugt. Kirken blev innviet fredag den 3. november 1933 av biskop Mangers, som forøvrig var den første katolske prest i Haugesund.

Gjensidige

Norges eldste livsforsikrings- og livrenteselskap

Stiftet 1847.

I disse dager kan man si at kirken er helt ferdig. Maleren Gøsta af Geijerstam har nemlig for kort tid siden avsluttet en større utsmykning i kirkens interiør.

Utsmykningen kan deles i tre avsnitt. Alterbilledet forestiller Golgatasenen med Kristus på korset, og stående ved siden Maria og Johannes.

I prestekoret er fremstillet de norske helgener Hellig Olav, St. Halvard, St. Eistein, Sta. Sunniva og Stavangers vernehelgen St. Svitun.

Set store felt over korbuen i selve kirkeskipet viser oss Kristus som Konge, æret og tilbød av hele menneskeslekten. Motivet er hentet fra «Forklarelse på berget», med Kristus som midtfigur og Moses og Elias på hver side. På venstre side av disse er fremstillet Den hellige Hieronymus og St. Ansgar, benediktinermunken, som er blitt kalt «Nordens Apostel». På høire side ser vi St. Augustin og ved dennes side igjen Den hellige Birgitta.

Overfor sidealteret står St. Josef, som er kirkens vernehelgen. Han viser menigheten og de nulevende mennesker opad til himmelen hvor Kristus regjerer som konge.

Ved kirkens utgang er malt, på hver side av utgangsdøren, symboler fra katakomberne, fisken med brødkurven: Kristus med nadverden, og på den annen side duen med drueklasen: sjelen som nyter den evige glede.

Dekorasjonene er ikke fresko, men de anvendte farver og den anvendte teknikk minner meget om et freskoarbeid.

Symbolikken i dekorasjonene er enkel og klar. Komposisjonen er også enkel, men virkningsfull, og fargene er vakre og vel avveiet. Det mest vellykkede er alterbilledet, som eier en egen, fin religiøs stemning.

K—e.

Den pavelige årbok.

Den nye pavelige årbok (Annuaria Pontificio) foreligger nu som et statelig verk på over 1200 sider i format som en almindelig reisehåndbok. Som sedvanlig er den utarbeidet av det pavelige statssekretariat og trykt i Vatikanets trykkeri, som er tip-top moderne og hvis specialitet er å kunne levere arbeider på de fleste språk. I årboken er anvendt latin og italiensk. Det er et stort, meget krevende og meget nøiaktig arbeid som er nedlagt i den — men den er også blitt en underholdende lektüre, hvad man jo egentlig ikke skulde tenke sig.

Allerede de første sider virker imponerende. De inneholder nemlig en uavbrutt fortegnelse over alle paver fra «St. Petrus fra Bethania i Galilæa» til Pius XI fra Decio i bispedømmet Milano. Denne paverekke illustreres med medaljongbilleder fra basilikaen St. Paul — utenfor murene, og ved hver enkelt pave er anført hans regjeringstids begynnelse og dens varighet i år, måneder og dager.

Så kommer et avsnitt med en liste over hele det katolske hieraki; paven, kardinalene, patriarkene, de resideren-

de erkebiskoper og biskoper, titularerkebiskopene, abbedene og prælaterne nulus, de apostoliske administratorer, orientalske prælater, selvstendige misjonsdistrikter og ordensgeneralene for alle munkeordner — kort sagt over verdenskirken hele oppbygning. I annen del følger fortegnelsen over medlemmene av den romerske central; kurien med alle dens kongregasjoner, domstoler og embeder, den hellige Stols representanter med eller uten diplomatisk karakter, det ved den hellige Stol akkrediterte corps diplomatique, de permanente kommisjoner, pavens geistlige og verdslige hofstat, den apostoliske palæforvaltning, Vatikanbyens embedsmenn og funksjonærer m. m. Ikke mindre innholdsrike er fortegnelsen over de romerske universiteter, institutter, akademier, seminar- og kollegier med sine mange underavdelinger.

Pave Pius XI's fulle titel er «Pius XI, biskop av Rom, Jesu Kristi stattholder, apostelfyrstens efterfølger, Verdenskirkens øverste Pontifex, Vesterlandenes patriark, Italiens primas, erkebiskop og metropolit for den romerske provins, Vatinkanbyens suveræn.

For tiden er der 51 kardinaler, 14 patriarker, 214 metropolitanekebiskoper og 38 residerende erkebiskoper, 911 residerende biskoper, 688 titularerkebiskoper og titularbiskoper, 46 prælaturer og abbedier nulus, 268 apostoliske vikariater, 109 apostoliske præfekturer og 35 selvstendige misjonsdistrikter. Siden forrige år er der opprettet 7 nye Metropolitanseter, 6 nye bispedømmer, 1 nytt prælatur, 12 nye apostoliske vikariater, 5 nye apostoliske præfekturer.

Alle vet hvad paven, kardinalene, erkebiskopene, biskopene og de apostoliske vikarer og præfekter over misjonslandene representerer — men hvem er patriarkene? Da Kirken vokste sig fremad i det romerske verdensrike formet den sin hierakiske oppbygning efter rikets politiske inndeling. Således fikk biskopstolene i rikets gamle centrum: Rom, Konstantinopel (Bysanz) Antiokia og Aleksandria særlig betydning og enkelte særrettigheter og dermed opstod patriarksetene. Efter at det store skisma: utskillelsen av Kirken i Øst hadde funnet sted, mistet dette system sin oprinnelige betydning, men titlene overførtes til Vesterlandene og blev ærestitler mens en del nye kom til da en del av den østlige Kirke atter forentes med Rom og der der ved opstod nye patriarkseter i Orienten. Således er systemet idag meget komplisert og vanskelig å finne ut av, men i almindelighet kan der sies at de latinske patriarker nu kun bærer sine titler honoris causa, mens de orientalske patriarker er utstyrt med vidtrekkende fullmakter.

Der finnes nu 8 latinske og 6 orientalske patriarker. Av de latinske e de av Konstantinopel, Aleksandria og Antiokia

Garderobepressen

Utfører

FARVNING
REPARASJONER
PLISSE
KUNSTSTOPNING
HULSØM
STRØMPEOPMASK
VASK m. m. m.

Ring 68620 Majorstuveien 34

Hjørnet av Jac. Aallsgate

kun titulære og residens ved den romerske Kirke. En spansk biskop fører titlen patriark av Vestindien — patriarken av Ostindien residerer i Goa (portugisisk Ostindien) Dertil kommer patriarkene av Lissabon og Venedig og patriarken av Jerusalem som residerer i sine erkebispedømmer. De orientalske patriarker tilhører 6 forskjellige riker. Den koptiske patriark av Antiokia residerer i Kairo — den samme tittel fører den syriske patriark i Beirut, den marontiske patriark i Bekarki og den melkistiske patriark i Damaskus. Den kaldæiske patriark av Babylonien residerer i Mossul, den armenske patriark av Selicien i Bzommar ved Beirut.

*

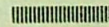
Det annet hovedavsnitt begynner med en oversikt over den romerske Kuries centraladministrasjon: kongregasjonene, domstolene og embedene: Verdenskirkens embedsverk. Først kommer en oppgave over den hellige Stols representanter med diplomatrang: nuntiene, internuntiene eller chargé d'affaires — dernæst over representantene utelukkende for de kirkelige funksjoner: de apostoliske delegater. Så kommer listen over corps diplomatique ved den hellige Stol. I 35 stater har pavestaten egen sendemann, mens den i Holland representeres av en internuntius og i Luxemburg av nuntius i Bryssel. Mens nuntiene har rang som ambasadører rangerer internuntiene med sendemenn. Ennvidere følger 21 apostoliske delegasjoner som inndeles i 3 grader Ved den hellige Stol er 32 stater representert hvortil enn kommer den suveræne Maltheserordens sendemann. I øieblikket er den tyske ambasadør dr. von Bergen doyen. Så følger en oppgave over sammensetningen av «det pavelige Kapell» og «den pavelige familie» med henholdsvis de geistlige og verdslige embedsmenn ved den pavelige hoffstab — over den apostoliske palæforvaltning — over Vatikanbyens forskjellige organisasjoner med sin betjening og endelig over det pavelige ordenskapitel.

Med dette avsluttes den egentlige årbok, men der følger et tillegg som også byr på ting av interesse. Det begynner med en fortegnelse over bispedømmet Rom og

Vatikanbyens administrasjoner og slutter med en del statistikk, navneindeks, register og tilføielser. Innimellem er der en oversikt over de kirkelige utdannelsesanstalter, som finnes i Rom: det av Jesuittene ledede gregorianske universitet, som har et teologisk, kirkerettslig, filosofisk kirkehistorisk og misjonsvidenskabelig fakultet, hvortil knytter sig det pavelige bibelinstitutt som selvstendig fakultet og instituttet for den orientalske kirkeforskning. Ennvidere har man det romerske seminars universitet med et teologisk, filosofisk og rettsvidenskapelig fakultet i hvilket der doseres kirkerett og civilrett. Så kommer det berømte Urbans kollegium «de Propaganda Fide» med et teologisk og filosofisk fakultet og Instituttet for misjonsvidenskap — ordenuniversitetene til dominikanerne («Angelicum»), franciskanerne («Antonianum») og benediktinene («S. Anselmo») hver med tre fakulteter. Endelig det pavelige musikkinstitut «Musica Sacra» og det pavelige institutt for kristelig arkæologi.

Universitetene, instituttene og akademiene tjener den videnskapelige forskning og undervisning. De nasjonale kollegier, som nevnes til slutt, er nærmest å sammenligne med internatskoler eller studenterpensjonater. De tysktalende nasjoner har tre kollegier: et tysk-ungarsk som almindelig benevnes Germanicum og som forbereder teologstuderende fra alle de nasjoner, som utgjorde det gamle romerske rike til prestegjerningen, mens de to andre kollegier Anima og Campo Santo er beregnet for unge prester som etter avsluttet almenutdannelse ønsker å ofre sig for et specialstudium. Ennvidere har nordamerikanerne, armeniene, franskmennene, kanadiene, ætiopene, grekerne, englenderne, irlenderne, tjekkene, hollenderne, portugisierne, russerne, ruthnerne, syd-slaverne, skottene og spanierne sine egne kolegier — likeledes de religiøse ordner.

Alt dette gir kun et flyktig inntrykk av hvad den pavelige årbok inneholder — men selv dette flyktige inntrykk etterlater et bilde av en helt enestående organisasjon, som ved hjelp av evighetens krefter, som arbeider i den, opprettholdes og utbygges.

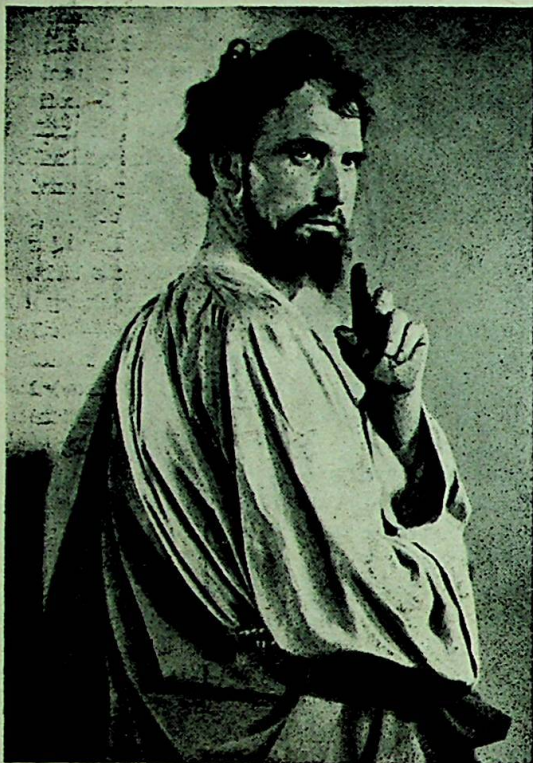

Pasjonsspillet på Ullevål Stadion.

Det kan allerede nu trygt sies at det pasjonsspill som omkring pinse blir opført her i Oslo og kanhende senere vil gjeste både Bergen og Trondheim, blir en opplevelse av de sjeldne. Men så er det også et spill hvis tradisjon er eldre enn selv Oberammergaus, idet den går tilbake like til det XI te århundre. Det kommer fra byen Freiburg, Baden, og er et ekte barn av det sydtyske lynne. Det er et utslag av den kultur som fulgte med kristendommens seiersgang over Europa — en kultur som åpnet menneskesinnene for sine egne forpliktelser — for muligheten av selv å kunde forme sitt liv som en Kristi efterfølgelse og fikk dem til å anbringe bilder fra Kristi lidelseshistorie i sine hjem, på sine gater og torv, så at de alltid kunde ha det ophöiede eksempel for øie. Disse bilder blev begynnelsen til de «hyrdespill» og «pasjonspill» som en-

nu opføres den dag i dag rundt om i Bayern og Badens fjellegner. Best kjent er spillene i Oberammergau — eldst og med den mest særpregede historie er «Freiburger-pasjonsfestspiel».

I Freiburg byarkiv gjemmes en urgammel kunnngjørelse som viser at dette festspill blev opført i 1150. Det er imponerende å vite at disse gamle spill har en 800-årig tradisjon bak sig — men enn mer imponerende er det at der i løpet av disse 800 år ikke er forandret noe vesentlig på dets ytre utforming. Imidlertid forstår man ved nærmere eftertanke grunnen som ligger i selve pasjonsspillet natur. Det største og mest rystende av alle verdensdramaer er et avsluttet hele. Det kan ikke undergis forandringer som har sin rot i de forskjellige tiders smaksretninger. I Freiburgs byarkiv ligger ennå gamle tekstbøker fra 1509 og 1604 som

Judas, fremstillet av direktør Georg Fassnacht.

godt kunde tas frem og benyttes den dag i dag. Men selve spillets ytre form har gjennomgått stor forandring, idet det opprinnelig var voksdukker man anvendte — ganske naturlig såsom spillene jo hadde sitt utspring fra bilder og det derfor falt helt selvfølgelig å gjøre de forskjellige skikkelser plastiske, tredimensjonale og derved løse dem ut fra billedflaten. Med disse dukker utførtes det hellige spill i selve kirkehuset, idet prestene sa rollenes ord. Men der skjedde altså en forandring eller rettere sagt: utviklingen gikk sin gang. Man lot levende mennesker avløse dukkene — den første Georg Fassnacht overtok ledelsen og 1764 opførtes det for første gang foran domkirkens store portal med tusener av medvirkende og under en deltagelse fra nær og fjern som antok karakter av en valfart. I femte generasjon har nu familien Fassnacht innehatt denne ledelse og samtidig hovedrollene som går i arv fra far til sønn, fra mor til datter, hvorved der er skapt en tradisjon som legger sin undertone til opførelsene og gir dem den nødvendige fasthet. Man disponerte i de senere år verdens største fri-luftscene — men i 1927 nedbrant den helt. Og da drog familien Fassnacht med de faste rollehavene på langfart. Først til Amerika hvor spillet under Chicagoutstillingen i 1930 blev opført 6 uker i trekk — senere viden om til de nu er kommet her til Oslo hvor alle forberedelser er i full gang.

Vi bringer idag et bilde av spillets leder, Georg Fassnacht som Judas. Deres sønn fremstiller Kristus, så tradisjonene går sin stille sterke gang.

En konversjon - med politiske følger.

I *Holland* har den katolske kirke i de senere år hatt et betydelig antall konvertitter, hvoriblandt flere hvis navn er kjent over hele *Holland*. Nylig blev således forfatteren *Henri Borel* på dødsleiet optatt i kirken og for et par uker siden meddelte statsråd *dr. H. Marchant* sin overgang til katolismen og ansøkte samtidig dronningen som avskjed fra sitt embede som minister for folkeoplysning, kunst og videnskap. Da *Dr. Marchant* i mange år har vært det demokratisk-liberale partis fremragende fører og hans tilbaketreden betyr et følelig tap for hans parti, virket denne meddelelse som en bombe! Man har bebreidet *dr. Marchant* at han ventet fem måneder med å bekjentgjøre sin konversjon og at han på forespørsel fra journalister og andre stadig har nektet å uttale sig. Enkelte norske aviser har fortalt om den harme hans taushet har vakt. Denne taushet har imidlertid *Dr. Marchant* selv gitt forklaring på. Den hollandske regjering foretok for tiden vidtgående nedskjæring av statsutgiftene, og da undervisningsministeriets budgett spiller en betydelig rolle ved denne nødvendige nedskjæring, fant *dr. Marchant* at det av hensyn til landets interesser var av betydning at han ventet med å offentliggjøre sin konversjon til arbeidet med det nye budgett var ført til avslutning. — Hans konversjon er den konsekvente følge av en langsom utvikling, som har pågått en rekke av år.

Norges gamle storhetstid.

Oxford eller Rom?

Av Ivar Sæter.

Norges gamle storhetstid danner det faste fundament for Norges storhet i fremtiden.

Denne historiske kjennsgjerning er urokkelig som selve kirken og de norske fjell. Holder vi oss dette for øie og holder vi fast ved vår gamle nasjonale saga, vil fordommer og skumlerier falle. Vi taler og skriver om «det skjulte Norge.» Det er det gamle katolske Norge, som i egentlig forstand er det skjulte Norge, og det er dette Norge, vi må få frem igjen i all sin stråleglans med sagaånden i vårt sind.

Norge var et katolsk land i mange hundre år og hørte opprinnelig til erkestolen *Bremen* og *Hamburg*. Den første erkebiskop for de nordiske riker blev utnevnt av *Paven* i året 1100 med residens i *Lund*, Erkebispesetol for Norge blev opprettet i *Nidaros* i det minneverdige år 1152 (samtidig med bisbestolen på *Hamar*) ved kardinal *Nikolaus Breakspeare*, der kom direkte fra *Kurien* i *Rom*. *Sverige* fikk egen erkebisp i 1164 med residens i *Uppsala*, og samtidig (1163) var kardinal *Stephanus* fra *Orrieto* tilstede ved den første kongekroning i Norge.

De store, skjønne domkirker i *Lund* i *Nidaros* og *Uppsala* er tilstrekkelige vidnesbyrd om den kirke, som var

våre fedres kirke slekt efter slekt. De mange andre kirker i sten og i tre, vidner det samme. Foruten de mange store stenkirker i Norge (se Dietrichsons Norske Stavkirker) med Island, Færøyene og Grønland samt de gammelnorske riksprovinser Jemtland og Herjedalen o. s. v. I rad og rekke stiger de frem, våre gamle historiske stormenn, og deres markerte profiler tegner sig i fjerne perspektiver i sagaens og segnets sfærer. Alle kan ikke nevnes, om de enn fortjener det og vi kan bare få.

Sammen med erkebiskop Eystein, ubetinget den største ånd i Norden i sin tid, må også de andre store erkebisper nevnes, en Jon Raude med sin kristenrett, en Jørund fra Hamar Aslak Rolf med sin Joredbok og dominikanerpateren Henrik Halsteinsen med sin reisebok fra Norge Olav Trondson o. s. v. Men især må den siste av erkebiskopene, Olav Engebretson, den siste høvding fra vår gamle saga, nevnes. Hvilken tragisk, størsragen skjebne over denne mann som vilde verge Norges gamle storhet.

Vi kunde også nevne mange bisper, prester og kloster-priorer, som hvor forskjellige de enn var — hjalp til med å grunnfeste Norgesveldet på hjemlig, nasjonal vis etter fedrenes sæd og skikk i liv og tro. Blandt det menige folk rager mange op som helteskikkelser og høvdinger for sine ætter og for sitt folk. Den gamle norske adel var også blomstret i ly av den gamle kirkes majestetiske makt.

Blandt kongene må vi — utenom Olav Helgen (Norges konge for evig) — nevne Olav Kyrre (Fredsfyrsten) og Haakon Haakonsson (Haakon den store). Ennvidere Magnus Lagabøter og Haakon Magnussøn (den siste norske konge fra den gamle stormaktstid. Alle var kulturlærere og lærere av Kristi lære fra Haakon den godes og Olav Tryggvassøns dager. Det var de gammelnorske konger og de gamle erkebisper, som var rikets regenter i mange hundre år. Samhørigheten med Paven i Rom og kardinalenes collegium (officium sanctum) vedvarte om der enn til sine tider kunde være visse rivninger i politisk henseende (som under Kong Sverre). Samhørigheten i kirkelig-religiøs og kulturelt henseende blev ikke brutt før ved den såkalte reformasjons tvangsinnførelse i 1537.

Som de kirkelige og religiøse forhold arter sig for tiden, må der vel være grunn til å undersøke gundig, hvad vi ha vunnet og hvad vi vinner ved å skille oss fra apostelkirken og verdenskrigen. I all den stund vi holder på kirke. Den katolske kirke er da kirken i egentlig forstand, og den alene eier den *apostoliske successjon*. Den katolske kirke er jo også den dag i dag den blomstrende og triumferende kirke med over 300 millioner kirkemedlemmer rundt jordens kreds.

Alle anerkjenner den katolske sykepleie på hospitaler og i klostrene og likeså den katolske kirkesang med hymner og liturgier. Vi anerkjenner også de katolske mesterverker i kunst og videnskap og det katolske kristenliv til hveroags o. s. v. Vi etterligner — så godt vi kan — den gamle kirke i kultur og i ritus med festdager og i prosèsjoner, og vi aksepterer og anerkjenner nærsagt alle ting — undtagen selve

kirken som kirke efter troens regel og Hans Hellighet Pavens øverste ledelse i medfør av de bibelske skrifter, kirkefedrenes lære og tradisjonen. Kirken er idag den samme, som den var i sin opprinnelse og gjennom middelalderen — hvorfor skal den så ikke være god nok for oss, som den var for våre gamle fedre og forfedre og for alle folk i femten hundre år?

Det er en naturlov, at treet kjennes på frukten, og at et godt tre bærer gode frukter. Samme naturlov gjelder også i åndens verden, og når vi anerkjenner og roser de frukter kirken bærer, nødes vi vel til å anerkjenne, at selve treet med roten er godt og i frodig vekst efter åndens og naturens love i Vårherres varetekt.

IVAR SÆTER,

(i «Østerdals Folkeblad»).

Katolsk ungdomssang.

(Første gang sunget ved festen d. 26de mai)

Melodi: «Vårt land! Vårt land!»

Stævn frem, stævn frem med freidig sang,
katolske ungdomslag!

Med korsets banner høit på stang
og ungdomsfriske stemmers klang.

I eder gryr den nye dag
for Kristi kirkes sak.

Et ungdomsliv med Gud i pakt
er som en liflig sang.

er som en vaardags lyse prakt
med skjære farvers tryllemakt,
med dyp og festlig klokkeklang,
med sol på vei og vang.

Hver tanke ren, hver lengsel god,
hver attraa døpt i bøn!

Det er den sande glædes rot
og kilden til det ungdomsmot
der elsker kampens gny og drøn,
naar Gud er seirens løn.

Et ungdomsliv er skjønt i Gud
med vaarens fagre haap.

Det eier løfter, bærer bud
om liv og død i naadens skrud.
Det er al jordisk lykkes daap
i evighetens haap.

Dr. K. KJELSTRUP.

7 kikkerten.

I en artikkel i «Dagbladet» (18. mai) om Kvinnens stilling i Italia, lar Sacha Sissener, en «charmerende og høit kultivert dame av det romerske aristokrati», fortelle at kirken mot betaling av meget store summer annullerer ekteskap. «Det er alltid et langt lerret å bleke og koster slik at det ikke er til å tenke på for folk i almindelighet. Det er et pengespørsmål». Det gjør oss ondt for «Dagbladet», og den høit kultiverte dame som pryder dets spalter, men dette er noe tøv og det viser bare at vedkommende dame har sin store andel i den uvitenhet hun beskylder de italienske kvinner for å lide under. Kirkens nullitetserklæringer angående et ekteskap er ikke et pengespørsmål, men et spørsmål om bevisligheter. De som har hatt den minste befatning med slike saker vil vite at de kirkelige myndigheter stiller meget strenge krav til bevisførselen. Dommerne har ingen fordel av en avgjørelse som imøtekommer partenes krav eller ønsker, og i de fleste tilfeller kjenner de ikke partene personlig. I denne forbindelse kan det ha sin interesse å henvise til den oversikt Vatikanets kunngjørelsestidende bringer i siste nummer over de ekteskapsaker som i løpet av 1934 fra alle verdens kanter er blitt innbragt for Rotaen, Kirkens øverste domstol og der har fått en endelig avgjørelse.

Av 96 nullitetssaker blev 46 tatt tilfølge, mens 50 blev avvist, idet domstolen erklærte at det ikke forelå tilstrekkelige beviser for disse ekteskapers ugyldighet. De fleste saker som blev tatt tilfølge, var blitt reist med påstand om at den ene part ved vold og frykt var blitt tvunget inn i ekteskapet. Hvor dette virkelig kunde bevises har så domstolen erklært at det aldri har vært noe ekteskap, da ethvert ekteskap forutsetter de to parters frie samtykke til dets inngåelse.

RETTELSE.

«Broder Frans» ber oss rette en trykkfeil i hans artikkel «en kort fortalt konversjonshistorie» i nr. 21: «Jomfrufabelen» skal være «Jomfrufødselen».

Vi beklager det inntrufne og benytter anledningen til å anmode våre ærede innsendere til å gjøre sine manuskripter så leselig som mulig da dette sparer tid og ærgrelser for sætteren og andre.

«St Olav»s redaksjon.

HUSK:

O. K. Y.'s aften søndag d. 2. juni!

Herhjemme: —

OPMERKSOMHETEN

henledes på Mariakongregasjonens Hamartur. Deltagerne bedes tegne sig snarest mulig!

Oslo. O. K. Y.'s underholdningsaften søndag 26. mai til inntekt for undomsstevnet i Oslo i september hadde samlet fullt hus, hvad både formålet og det gode program fortjente. Etter at man hadde sunget en fengende ung-

domssang, forfattet av mgr. dr. Kjeldstrup holdt pater Notboom en programtale, hvori han pointerte aftenens formål — å skaffe midler tilveie for et ungdomsstevne som kunde samle katolsk ungdom fra forskjellige menigheter til en manifestasjon av katolsk tro og katolsk aksjon. Aftenen bød på to teaterstykker og pianosolo av organist Wolfgang Olafsen, som fint og nyancert foredrog stykker av Tsjaikowsky, Kreisler o. fl. a. Derefter kom opførelsen av H. Kjørulfs drømmespill: I klosterhaven. Det vakre sceneutstyr og det gode spil gav det interessante, men scenisk sett ufullkomne stykke farve og liv. Takket være instruktøren, frk. Ingrid Straiths innsats kom stykkets bærende ide om harmonien mellom kjærlighet til Gud og mennesker tydelig frem. Den vakre og gedigne opførelse blev lønnet med langvarig bifall og mange fremkalelser. Efter en pause — hvorunder scenen gjennemgikk en total forandring — fikk man så lystspillet «I civilt antrekk» som gang på gang henrev tilskuerne til lattersalver og applaus for åpen scene. Det blev også spillet ualmindelig feiende og flott i en stilfull ramme hvor den lille scenes muligheter var utnyttet til fullkommenhet. Sceneinstruktør K. Grøndahl hadde også denne gang stillet sig til disposisjon og hans fremragende fagkunnskap preget forestillingen fra først til sist, så den virkelig blev en kunstnerisk prestasjon til like stor ære for ham som for de optrædende. — Vi spår overfylt hus når O. K. Y. på søndag gjentar denne underholdningsaften som avsluttedes av O. K. Y.'s sangkor som under frøken Østenstads ledelse har gjennemgått en betydelig utvikling
H. J. I.

Hamar. I den senere tid har det gått slag i slag med festligheten i St. Torfinns menighet: I. S. mai innbød St. Torfinslaget (mannsforeningen) menighetens damer m. fl. til å overvære møtet, hvor fransiskaneren pater Boers — Oslo holdt foredrag om en lynvisitt i Russland sommeren 1934 — et interessant og fengslende utdrag av en på opplevelser rik tur — fremført morsomt og slående. Pateren høstet rikt bifall — etterpå 1 times hyggelig samvær rundt kaffebordet med sang og prat. —

II. 17. mai var der efter aftenandakten fest i foreningslokalet. Talen for dagen blev holdt av pater Alby — en vakker glødende hyldest for dagen, folket og landet. Oplesning av frk. Messel og hr. Storbekken. Store og små moret sig storartet og underholdningen ellers var sang og atter sang og før vi visste ordet av det var klokken nesten 23. — III. 19. mai møte i St. Olav forbund. Frk. Ragnhild Foss, Oslo holdt foredrag om en reise i Middelhavsländene, — en fortsettelse av et tidligere holdt foredrag fra samme reise. I 1½ time holdt han forsamlingen spendt, Opmerksom med sin likefremme, greie måte å gjøre oss delaktig i sine mange opplevelser på — en masse lysbilleder blev forevist under foredraget. Av den hyldest hun fik håper vi hun forstår at det hun gav oss falt i god jord. Samsang og vekselang lød kraftig utover kvelden til no 29 i — «Helg og Heim» satte punktum. — Vi sender vor hilsen og takk til pater Boers og frk. Foss for deres interesse for oss på Hamar. Velkommen igjen!
K. S.

— og derute

Vatikanbyen. Like for kardinalstatssekretær Pacelli forlot Rom for å begi sig som pavelig Legat til Lourdes, mottok han den smertelige etterretning at hans bror marchese Francisco Pacelli var avgått ved døden. Den avdøde var en kjent jurist, knyttet til Vatikanet og hadde hatt sin store andel i utsoningen mellom Vaikanet og Kvirinalet. Han hadde tillike utarbeidet de vatikanske lover.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri. Telefon 10 877. Oslo.